

نقش اولیاء و مربیان

به نوجوانان توجه بیشتری باید

همانطور که در شماره گذشته به اطلاع خوانندگان ارجمند رساندیم، روز شنبه بیست و دوم مهرماه سال جاری، سمینار روانی و تربیتی کودکان و نوجوانان انجمن ملی اولیا و مربیان ایران برای عده‌ای از معلمان و دبیران پایتخت، گشایش یافت و مدت شش روز ادامه داشت.

در مراسم گشایش سمینار، نخست خانم وثوقی رئیس مؤسسات آموزشی فرح‌ضمن تجلیل از اقدامات و فعالیتهای انجمن ملی اولیا و مربیان ایران، برنامه کار سمینار را اعلام و شخصیت علمی و اجتماعی سخنرانان را باختصار بیان نمود. آنگاه خانم دکتر آصفه آصفی رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل انجمن ملی اولیا و مربیان ایران هدف از تشکیل سمینار و هدفهای تربیتی و اجتماعی انجمن را تشریح کردند که متن کامل آن همراه باعین سخنرانی ایشان تحت عنوان گفتاری در مسایل اولیا و مربیان در شماره گذشته درج گردید.

روان‌شناسی مدرن

پس از گشایش سمینار آقای دکتر سیروس عظیمی استاد و رئیس گروه روان‌شناسی دانشگاه رشته سخن را بدست گرفت و اینطور گفت:

این سمینار، یک جلسه فرمولی و یا رسمی نیست و بهمین جهت با شما بانوان و آقایان بسیار ساده دورهم جمع شده‌ایم تا بطور کلی و اجمالی حداقل به نکات و مواردی اشاره کنیم که روزانه

برنامه سمینار مسائل روانی و تربیتی کودکان و نوجوانان انجمن ملی اولیا و مربیان ایران (۲۲ تا ۲۷ مهرماه سال جاری) که با حضور عده‌ای از معلمان و مربیان در تهران برگزار شد بشرح زیر بود

موضوع سخنرانی و نام سخنرانان

- ۱ - نقش اولیا و مربیان در رشد شخصیت کودکان: آقای دکتر سیروس عظیمی
- ۲ - مسائل روانی نوجوانان: آقای دکتر ابراهیم هاشمی
- ۳ - گفتاری در مسائل اولیا و مربیان: خانم دکتر آصفه آصفی
- ۴ - مدیریت آموزش و پرورش در مدارس: آقای دکتر محمدعلی طوسی
- ۵ - راهنمایی و مشاوره در مدارس: آقای دکتر غلامحسین شکوهی
- ۶ - اسرار فوق برنامه در مدارس

شد شخصیت کودکان

به هیپی گری روی نیاورند

برای شما و شاگردان شما که در مقابل یکدیگر قرار دارید ، بصورت مساله وجود دارد .
و اما بحث امروز ما در واقع گوشه‌ای از روان شناسی مدرن است - سالها قبل و حتی در این اواخر ما از بچه انتظار سکوت داشتیم و بهتر بگویم از آنها میخواستیم تا ساکت باشند و حتی اطاعت مطلق و آرام بودن را به لابلای سطور کتابها نیز رسانیدیم در حالیکه در شرایط کنونی باید به پرورش شخصیت بچه‌ها توجه کرد. وقتی صحبت از شخصیت می‌شود خیلی موارد بنظر میرسد که در رأس آن وجود خود بچه‌هاست که چون گلهای ظریف حساس هستند و لازمست با آنها با احترام رفتار کنیم ، زیرا بمیزان زیاد عدم رعایت این نکته ، نوجوانان ما را به سوی انواع هیپی‌گری‌ها و بی‌ایمانی‌ها میکشاند و بتصورم این احساس همه مریبان و اولیاست.

شخصیت چیست

و اما شخصیت در کلیات عبارتست از : کلیه احساسات ، عواطف ، انگیزه ، خلق و خوی و صفاتی که شخص را با محیط سازش میدهد .
بنابراین استعمال واژه و عبارت « فلانی شخصیت دارد » درست نیست زیرا علم روان شناسی ثابت کرده است ، همه افراد شخصیت دارند و اصولا شخصیت از دو اصل عمده تشکیل میگردد .
۱ - اصل توارث ۲ - اصل محیط
در عین حال قدما و علما و بزرگان نظیر بقراط

شخصیت را به گروه‌های دیگری نیز تقسیم کرده‌اند که یک نوع آن روی جسم افراد است و براساس آن هریک از افراد چاق ، لاغر ، ورزشکار ، پرکار و کم کار را دارای خصوصیات خاص میدانند .
البته روان شناسی منکر خصوصیات جسم افراد نیست ولی ۶۵ درصد از شخصیت افراد زائیده محیط است و فقط ۳۵ درصد باقیمانده زائیده توارث است ولی هنگامی که میگوئیم شخصیت فرد بر اساس یادگیری است ، این مطلب بمیان میآید که شخصیت افراد را چطور باید ساخت .

اگر اصل محیط را بصورت عامل عمده در ساختن شخصیت افراد بدانیم معیارهای اجتماعی و تفاوت‌های آن نسبت به هر محل مطرح میشود زیرا چه بسا مورد و مطلبی در محلی خوب است و در جای دیگر بدو نا مناسب و این دلیلی ندارد جز معیار مقبول محل بنابراین شخصیت تابع اصل محیط و چهار چوب قوانین اجتماعی است که در آن زندگی میکند اینجا بحث رشد شخصیت بچه پیش میآید و در کنار آن لزوم محبت کردن یا نکردن به بچه برای ساختن و رشد دادن شخصیت ، ولی باید دانست که صفات و خصوصیات مختلفی که در افرادی بینیم زمینه‌اش از دوران حاملگی بوجود میآید ، بطوریکه یک مادر عصبی که در تمام مدت حاملگی عصبانی است بدون تردید دارای بچه عصبی نیز خواهد شد و متقابلا مادر آرام ، بچه ملایم و

آرام خواهد داشت نتیجه اینکه سازمان شخصیت بچه تا سن هفت سالگی در خانواده ساخته میشود و بعد از آن سن ، شرایط محیطی و اجتماعی است که فرد را تغییر میدهد بنابراین پدر و مادر مهربان در شخصیت بچه نقش حساس دارند و بچه با وجود چنین والدینی احساس ایمنی میکند ولی برای تربیت صحیح و رشد شخصیت، مادر و پدر در برابر محبت باید رعایت تعادل را بنمایند.

خانواده‌های متزلزل

به اعتقاد من ، تظاهراتی که امروزه در جوامع مختلف وسیله نوجوانان و جوانان بوجود آمده برای آنست که شیرازه خانواده‌ها متزلزل شده است در حالیکه پدر باید نقش پدرانه داشته باشد تا بچه از او یاد بگیرد - بچه از پنج سالگی « از خود شیفتگی » خارج میشود و به « دیگر دوستی » گرایش مییابد ولی تحقیق نشان داده که بچه تا پنج سالگی چیزی یاد نمیگیرد و بهمین جهت اگر در منزل نگهداری شود، بهتر خواهد بود، ولی در سن شش سالگی باید دوره آمادگی را بگذراند تا برای سال بعد یعنی دبستان آماده شود . سخن دیگر در باره محیط خانواده است که میبایست مساعد باشد زیرا محیط طرد کننده ، بچه را عصبانی ، لجوج ، گوشه گیر ، حسود و ناسازگار بار میآورد و اغلب نوجوانان بزهدکار نیز از این گروه هستند .

نکته دیگر در روان شناسی « کیفیت جابجائی»

است و مراد خوبی‌ها و بدبهاست که وسیله افراد به نقاط دیگر انتقال داده میشود و بهمین جهت باید بگویم - از معلم و مربی کودکستان تا استاد دانشگاه همه باید یک روان شناس باشند تا علل وانگیزه ناراحتیهای جوانان را کشف و معالجه کنند و بهمین جهت در بیشتر مدارس بزرگ اروپا و آمریکا

یک مرکز برای مددکاری و مشاوره وجود دارد خلاصه مطالب اینکه چون تربیت در تغییر شخصیت افراد مؤثر است لازمست پدران و مادران بایکدیگر همکاری داشته باشند تا فرزندانشان سالم ، معتدل و آرام تربیت شوند ولی برای سازمان دهی باید بنکات زیر توجه کنید

۱ - در صورت مشاهده بچه‌های غیر معمولی در کلاس که فی‌المثل پرخاش گریابه عکس خموش و افتاده است مطمئن باشید که چنین افرادی احتیاج به راهنمایی دارند .

۲ - در کلاس درس خونسرد باشید زیرا شما با افراد مختلف از خانواده‌ها و با تربیت‌های مختلف روبرو هستید .

۳ - به محصلین سخت‌گیری نکنید تا حرمت استاد و شاگرد حفظ شود .

۴ - در ایام تدریس نقش رهبری داشته باشید
۵ - خلاء عاطفی بچه‌ها را پر کنید و برای آنها الگوی سازنده باشید .

سئوالات

در اینوقت سئوالات حضار بشرح زیر مطرح شد
آقای رحیم یعقوب‌پور- آیا تقلید نوعی کمبود محبت است ؟

دکتر عظیمی- بهم پاشیدگی محیط خانواده باعث کمبود محبت است و نیز تقلید وسیله انحراف است و انواع هیپنوسها ریش و پشم گذاردن حاصل همان تقلید است بنابراین اگر محیط خانواده ، مستحکم باشد ، سنت‌ها حفظ خواهد شد، کما اینکه در محیط‌هایی که خانواده موقعیت مستحکم دارد کمتر هیپی و جوانان منحرف شده وجود دارد .

خانم وثوقی- آیا بیکاری بچه‌ها باعث گرایش به هیپنوسها میشود.

دکتر عظیمی - البته اگر مشغولیات فکری برای بچه‌ها باشد ، کمتر بطرف انحراف میروند ولی

سرکلاس در بچه‌ها اثر می‌گذارد ، با آنها چکنیم ؟
 دکتر عظیمی : کاملاً درست است ، بخصوص در نقطه‌ای نظیر جنوب تهران معلمان و دبیران بزرگترین اشکال کارشان تضادهای خانواده‌هاست و تنها خونسردی و واقع بینی و شناخت مشکل و درد دل حقیقی بچه‌ها و توجه بدانها تا حد زیاد مشکل گشای کارهاست .

خانم زرین خامه : آیا شخصیت بچه‌ها را میتوان با رفتارمادران و پدران عوض کرد ؟
 دکتر عظیمی : سازگاری و فراموشی دوساله مهم است و شخصیت فرد تا آخرین روز زندگی نیز قابل تغییر است ، باین تفاوت که در نوجوانی و جوانی بهتر و آسان‌تر و در پیری مشکل‌تر ولی نظرتان باشد که یک دبیر خوب میتواندافکار شاگرد را منقلب کند باید در بچه اعتماد بنفس ایمان و خودسازی را بوجود آورد و تقویت کرد .
 خانم طاهره ادیانی . با بچه‌هائی که در منزل

هم کار میکنند چطور باید رفتار کرد؟
 دکتر عظیمی : تکالیف مدرسه را بر چنین بچه و محصلین سخت نگیرید و اگر هم دانش‌آموزانی هستند که در منزل فضای کافی برای درس خواندن ندارند ، بهتر است اسکان ماندن حداقل یکساعت در مدرسه برای درس خواندن به آنها داده شود .

خ نم خیر اندیش : وقتی قرار است بچه‌تاپنج سالگی در خانواده بماند و به کودکستان هم نرود اگر اولیای اوفی‌المثل اعتیادداشتند تکلیف چنین بچه‌ها چیست ؟

دکتر عظیمی : در کشورهای دیگر ، این قبیل بچه‌ها را از خانواده‌ها میگیرند و به سایر بستگانش میسپارند ، البته در ایران چنین عملی نشده ، ولی به اعتقاد من باید عیناً همانطور عمل شود

اصل موضوع هیپی‌گری بدلیل نبودن محبت و صمیمت در خانواده‌های آمریکائی و اروپائی شروع شد نوجوانان و جوانان ، دوریکدیگر اجتماع کردند وریش و پشم گذاردن‌ها بوجود آمد واما اگر وقت بچه‌ها بطورکلی بوسیله‌مطالعه ، ورزش و تفریحات سالم پر باشد طبیعی است که فرصتی برای تریا رفتن‌ها و هیپی‌گری‌ها نخواهند داشت .

سئوال دیگر - صحبت از « الگو » بودن اولیا بمیان آمد ، آیا ما پدران و مادران کمالات را آن چنان داریم که برای بچه‌هایمان الگو باشیم ؟
 دکتر عظیمی : شخصیت اطفال را ما بزرگترها میسازیم ، و منظور از ما معلمان و دبیران‌استادان هستند زیرا اولیاء شخصیت تخیلی از بچه‌ها میسازند در حالیکه زیر بنای شخصیت بچه در مدرسه ساخته میشود ولی اگر پدر و مادرالگوی بچه‌ها نباشند ، بدون تردید ، نوجوانان بدنبال افرادی نظیرهنرپیشه‌ها میروند و آنها را سرسشق خویش قرار میدهند .

سئوال : آیا میتوان الگوی‌سوسی بغیر از اولیایو برییان از شخصیت‌های معروف جهان نظیرادیسون برای بچه بسازیم ؟
 دکتر عظیمی : لزومی ندارد الگوی بچه‌پدر و مادر باشد ، بلکه این الگو میتواند در خارج از منزل هم باشد منتهی اولیا حداقل میتوانند درانتخاب الگوی صحیح ، بچه‌ها را راهنمائی کنند .
 معصومی دبیر ریاضی : چرا درگذشته والدین بیشتر احترام داشتند ؟

دکتر عظیمی : بنظر من ، آداب و رسوم و سنت‌ها را بیشتر رعایت میکردند ، ولی‌حالا با آمدن معیارهای خارجی ، آداب خودمان را شکسته‌ایم ، که‌ما اینکه در شهرستانها که سنت‌ها محترم است احترام هم بیشتر است .
 الگوئسی : ناراحتیهای خانواده‌ها حتی در